

Roman

Met hart en ziel

Een zoektocht
naar geborgenheid,
liefde en warmte

Anne-Marie Hooyberghs

Anne-Marie Hooyberghs

Met hart en ziel

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401907125
ISBN e-book 9789401907132
NUR 344

© 2016 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design

amhooyberghs.wordpress.com
www.romanserie.nl

Alle rechten voorbehouden

Deel 1

I

‘Waar ben jij naartoe geweest?’

De jongen keek geschrokken in de richting van de stem waar hij zijn stiefvader aan de tafel zag zitten. Hij keek schichtig naar de klok op de schoorsteenmantel. Het was nog vroeg in de middag, hij had zijn stiefvader nog niet terugverwacht. In zijn haast om naar zijn moeder toe te gaan, had hij hem niet eens zien zitten.

‘Nou, komt er nog wat van? Of ben jij je tong verloren?’

‘Moe heeft me gevraagd om de pastoor te waarschuwen. Zij wil graag het sacrament van de zieken ontvangen en biechten,’ zei de jongen zacht.

‘Sacrament van de zieken? Kom op, zeg! Weet je wat ik denk? Ik denk dat ze goed komedie kan spelen.’

De jongen schudde zijn hoofd. ‘De dokter heeft zelf gezegd dat ze erg ziek is,’ protesteerde hij.

‘Als ze maar genoeg kreunt en jammert, zal hij haar wel geloven. Maar daar kijk ik doorheen. Ze wentelt zich liever in zelfmedelijden en vergeet dat het ook mijn zoon was die toen dood werd geboren. Maar ik zit niet elke dag te kniezen en te klagen. Wat voorbij is, is voorbij. Dit alles heeft ze aan zichzelf te danken.’

‘Moeder is echt ziek en ze kan er zelf niets aan doen,’ viel de jongen boos uit.

Als door een wesp gestoken schoot de man rechtop. Hij keek zijn stiefzoon met een woedende blik aan terwijl hij zijn wijsvinger dreigend naar hem richtte. ‘Durf jij mijn woorden in twijfel te trekken?’

De jongen beet op zijn onderlip. Het lag op het puntje van zijn tong om zijn stiefvader toe te bijten dat het vooral diens schuld was. Dat hij het zijn moeder alleen maar moeilijk maakte. Dat hij het geld opdronk en haar behandelde als zijn meid. Dat hij het was die de klappen uitdeelde, die alles stuksloeg en die zijn moeder ervan beschuldigde dat zij de oorzaak was van zijn gedrag. O, hij wilde hem zo veel toeslingeren, maar hij hield zijn mond. Hij wist wat er kon volgen wanneer hij nu een verkeerd woord zei. Hij wist ook dat zijn moeder het gesprek kon horen en dat ze dan alles zou doen om tussenbeide te komen, ook

al moest ze zich hiernaartoe slepen. Dat wilde hij zeker niet. Dus slikte hij zijn woede in, hij sloeg zijn ogen neer en antwoordde zacht: ‘Nee.’

‘Nee, wie?’

‘Nee... vader.’ Floriaan haatte het om Herbert vader te noemen. Hij had maar één vader en die was gestorven toen hij vijf was.

‘Wanneer komt de pastoor?’ De vraag klonk als een snauw.

‘Hij zei dat hij na het avondeten langskwam.’

Plots voelde het kind een hand om zijn nek. De vingers knepen hard. Het was zo vlug gegaan dat de jongen verrast een korte gil slaakte. Herbert bracht zijn mond vlak bij Floriaans oor en siste gevaarlijk zacht: ‘Heb ik jou toestemming gegeven om het huis uit te gaan?’

Floriaan slikte krampachtig. ‘Nee, vader,’ klonk het schor.

‘En heb ik jou toestemming gegeven om de pastoor hiernaartoe te laten komen?’

‘Nee, vader. Ik zal het nooit meer doen, vader.’ Floriaan kneepte zijn ogen dicht en kromde zich voor de klappen die nu ongetwijfeld zouden volgen, maar tot zijn verwondering bleven ze uit. Toen hij zijn ogen weer opende, zag hij dat zijn stiefvader spottend naar hem keek.

Herbert was nog nuchter genoeg om te beseffen dat de pastoor straks vragen zou stellen als hij de jongen nu bont en blauw zou slaan. Dat vervloekte rotjoch! Nu moest hij ook nog eens op tijd terug zijn om te zorgen dat Rozalie niet méér tegen de pastoor kon zeggen dan hij wilde. Hij zou dat joch morgen wel even onder handen nemen.

Hij liet zijn hand met een ruk los, zodat de jongen zijn evenwicht verloor en steun moest zoeken tegen de muur. Hij keek Floriaan nog even dreigend aan, lachte spottend om de angstige blik die hij zag verschijnen en ging naar buiten, waarbij hij de deur met een klap achter zich dichtsloeg.

Het kind bleef een poosje naar de gesloten deur kijken terwijl zijn vingers over zijn pijnlijke hals wreven. Hij wachtte tot zijn hevig klopend hart tot bedaren kwam en ging toen naar de aangrenzende kamer waar zijn moeder lag. Daar ging hij op de rand van het bed zitten.

Rozalie keek hem met roodomrande ogen in een bleek gezicht aan. Haar wangen waren wat ingevallen en haar kastanjeleurige haar was dof geworden. Maar er was nog veel van haar schoonheid blijven hangen.

‘Komt hij?’ vroeg ze zacht.

‘De pastoor heeft gezegd dat hij na het avondeten komt, moe.’

‘Dat is goed, lieverd.’ Ze liet haar hoofd weer in het kussen zakken en zuchtte opgelucht alsof er een zware last van haar afviel. Daarna keek ze haar zoon aan.

‘Het leek alsof ik Herberts stem heb gehoord? Is hij dan al terug?’ Haar stem klonk schor en zwak, maar er zat ook een zekere angst in. Geen angst voor zichzelf, maar voor haar zoon. Ze wist maar al te goed dat hij eveneens klappen kreeg. Meestal wanneer zij het niet zag, zodat ze niet tussenbeide kon komen. Herbert had al vlug begrepen dat hij haar daardoor meer kon raken dan wanneer hij haar zelf aanpakte. Floriaan repte er met geen woord over, maar ze wist het wel. Ze zag het aan de blauwe plekken en zijn pijnlijke houding. Als ze ernaar vroeg, zei hij dat hij gevallen was en dat ze zich geen zorgen hoefde te maken. Ze begreep dat hij niet wilde dat zij voor hem in de bres zou springen. Hij wilde dat ze goed kon rusten zodat ze weer beter werd. Maar ook daarin moest ze hem teleurstellen. Haar lichaam liet haar in de steek. Het leek wel alsof haar lijf verder wegwijnde in plaats van te herstellen.

Floriaan knikte. ‘Hij was thuis toen ik terugkwam, maar nu is hij alweer weg. Ik denk niet dat hij dronken was,’ zei hij om zijn moeder gerust te stellen.

Het verwonderde haar dat Herbert haar toen niet uit haar bed had gehaald. Hij moest inderdaad redelijk nuchter geweest zijn. Ze keek haar zoon met een verontschuldigende blik aan.

‘Ik had gedacht dat hij voor jou een goede tweede vader zou zijn, Floriaan.’

De jongen schudde woest met zijn hoofd. ‘Herbert zal nooit mijn vader zijn! Ik zal altijd Floriaan De Loor blijven.’

Ze begreep zijn woede wel en voelde dat ze hem een verklaring schuldig was. ‘Na de dood van je vader heb ik je vijf jaar alleen opgevoed, lieverd,’ begon ze zacht. ‘Het was moeilijk om als vrouw alleen het hoofd boven water te houden, maar ik hield te veel van je vader om hem voor een ander te ruilen. Zo voelde ik het tenminste aan.’

‘Waarom heb je het dan toch gedaan?’ Hij keek zijn moeder vragend aan.

‘Omdat... omdat het me te moeilijk werd en omdat jij op een leeftijd begon te komen waarop een jongen een vader nodig heeft, iemand die hem helpt om op te groeien tot een respectabele man, iemand die je waarden kan bijbrengen die ik, als vrouw, je moeilijk kon geven.’

‘De waarden die Herbert me laat zien, zijn niet bepaald aanmoedigend,’ klonk het sarcastisch. ‘Je had beter niet met hem kunnen trouwen, moe.’

‘Ik begrijp je ontgoocheling, jongen, maar gedane zaken nemen geen keer. Toen ik Herbert leerde kennen, leek hij me een aangename en galante man. Hij was weduwnaar en kinderloos en was blij dat hij er met mij een zoon bij kreeg. Ik hield van hem, niet zo veel als van je vader, maar ik hield genoeg van hem om mijn leven met hem te delen. Ik dacht dat het goed zou komen en dat er betere tijden voor ons zouden aanbreken. De oorlog is nu gelukkig al vijf jaar achter de rug, maar het is nog altijd moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Het feit dat hij geen vast werk vindt, vreet aan Herbert en maakt dat hij elke dag naar het café van Fien Floor gaat.’

‘Herbert heeft me nog nooit laten zien dat hij blij met me is, en voor jou heeft hij nooit een goed woordje over, maar des te meer klappen. Ik ben nu al elf jaar, moe, oud genoeg om te weten dat dit geen liefde is.’

Rozalie boog haar hoofd wat van hem weg. Haar zoon had gelijk. Zodra ze getrouwd waren, had Herbert haar zijn ware aard al laten zien. Hij dronk het weinige geld dat ze hadden op en behandelde hen als uitschot. Ze ondervond ook al vlug dat de mensen uit het dorp hem meden en dat geruchten de ronde deden dat hij graag voor het minste of geringste op de vuist ging. Herbert was meer dan één meter tachtig, breedgeschouderd en gespierd, en de meeste mannen gingen moeilijkheden met hem liever uit de weg. Maar na drie maanden huwelijk werd ze zwanger en haar zwangerschap leek het tij te keren. Herbert ging minder naar het café en probeerde een betere vader te zijn. Rozalie wist nog heel goed hoe blij ze daarom was. Ze dacht dat alles nu wel goed zou komen. Het was een zware bevalling geweest, met dagen van barenstocht en veel bloedverlies. Helaas stierf de baby. Het was een jongetje en volkomen perfect gevormd. Ze zou hem Korneel genoemd hebben. De pijn kneep haar hart samen bij die terugblik. Ze was er ziek van geworden. Niet alleen ziek door de zware bevalling, maar ook ziek van verdriet om haar kind en ziek van ellende toen het met Herbert alleen maar erger werd.

Vanaf dat moment kwam hij haast elke dag dronken thuis, en dan sloeg hij alles kort en klein. Ze begreep dat hij net zo veel verdriet had als zij, maar dit was geen goede manier om het te verwerken. Dat was nu zes maanden geleden en sindsdien was ze niet meer beter geworden.

Integendeel, ze voelde zich elke dag zwakker worden. Volgens de dokter, die Herbert enkele maanden na de bevalling uiteindelijk dan toch had laten komen, had ze niets opmerkelijks en weet hij haar vermoeidheid aan het bloedverlies. Hij gaf haar staalpillen en ze moest vooral goed rusten en flink eten om aan te sterken, maar Herbert gunde haar geen rust en er was geen geld. De dokter had gezegd dat ze hem moesten waarschuwen als het niet beterde, maar dat was buiten Herbert gerekend. Hij was ervan overtuigd dat ze het zich maar inbeeldde, en dus was de dokter er niet meer aan te pas gekomen.

Het enige lichtpuntje in haar leven was haar zoon. Hij was zo flink, zo aardig en veel te wijs voor zijn leeftijd. Ze keek even naar hem en zag de trekken van Jacob, haar overleden echtgenoot, duidelijk voor zich. Floriaan had zijn zwarte haar, zijn bruine ogen en hoekige gelaats-trekken. Hij zou later al net zo knap worden. Ze glimlachte, maar keek al vlug weer ernstig. Wat zou er met hem gebeuren als ze hem moest achterlaten?

‘Waar denk je aan, moe?’ vroeg Floriaan en hij bracht haar daardoor terug uit haar gedachten.

Ze streelde zijn wang. ‘Aan je toekomst, lieverd. Ik hoop dat je net zo knap en verstandig zult worden als je vader.’

‘Het enige wat ik wil, is dat je weer beter wordt, moesje.’ Hij noemde haar moesje als hij haar wilde troosten of als hij iets van haar gedaan wilde krijgen. ‘Dan kunnen we hier weggaan. Alles is beter dan bij Herbert te blijven. Ik zal wel werk zoeken voor ons beiden. Ik ben sterk.’

Ze keek hem met een vermoeide glimlach aan. ‘Ik weet dat je sterk bent, Floriaan, en ik zal mijn best doen om beter te worden. Maar als dat niet zo mocht zijn... als God me bij Zich wil roepen, dan moet je goed onthouden dat ik altijd bij je zal blijven. Daar in je hart, net als je vader. Dat mag je nooit vergeten, jongen. We zullen altijd over je waken, ook al zie je ons niet.’ Het viel haar moeilijk om er met hem over te praten, maar het moest. Ze voelde dat het niet goed zat.

‘Zeg dat niet, moesje. Je móét beter worden.’ Het kind legde zijn hoofd naast zijn moeder op het kussen en sloeg zijn arm om haar hals. ‘Ik zal alles voor je doen zodat je goed kunt rusten, en ik heb in de kerk voor de zoveelste keer een Onzevader en tien Weesgegroetjes gebeden en aan Onze-Lieve-Vrouw gevraagd om je weer beter te maken. De pastoor zegt dat God goed is. Als dat waar is, dan moet Hij je wel weer

beter maken, dat kan niet anders.'

Rozalie drukte hem ontroerd tegen zich aan. De tranen stonden in haar ogen. Ze was blij dat hij ze niet kon zien, want hij lag met zijn gezicht tegen haar hals aan gedrukt. O, wat zou ze graag willen dat ze weer gezond werd. Dat ze inderdaad van Herbert weg konden gaan en haar zoon kon zien opgroeien tot een gelukkige en verstandige jongeman. Maar ze voelde zich zo moe, zo verschrikkelijk moe en zwak. Het leek wel alsof het leven uit haar wegglipte. Kon ze Herbert maar overtuigen om de dokter nog eens te laten komen, maar ze wist op voorhand al dat het geen zin had. Ze had het al zo dikwijls geprobeerd, en bovendien hadden ze geen geld om een dokter te betalen. Een traan gleed traag over haar slaap naar beneden en drupte op het kussen waar hij een natte vlek achterliet. Ze slikte en dwong haar tranen terug. Ze wilde niet huilen waar Floriaan bij was. Hij had het zo al moeilijk genoeg, zonder dat hij haar verdriet ook nog eens moest dragen. Ze moest sterk zijn.

Teder drukte ze een kus op Floriaans donkere haar. 'Ik hou van je, lief knulletje van me,' grapte ze schor in een poging om haar immense verdriet een wending te geven.

Floriaan richtte zich wat op en keek haar lachend aan. 'Zie je wel. Het lijkt wel alsof je al beter bent.'

Ze knikte en sloeg zwak de dekens weg. 'Dat moet ook wel, Floriaan. Het is tijd om aan het eten te beginnen. Als Herbert straks thuiskomt, verwacht hij dat het op tafel staat,' zei ze moedig.

Het duurde even voordat ze naast het bed stond. Ze leunde tegen de muur en was bang dat haar benen haar gewicht niet meer wilden dragen. Het duizelde haar en soms werd het even zwart voor haar ogen. De laatste weken was het steeds moeilijker om op te staan, maar ze forceerde zich en dwong zich om toch nog iets te doen. Ze voelde zich zo al schuldig genoeg omdat Floriaan de meeste huishoudelijke taken noodgedwongen moest overnemen.

Floriaan zag het met lede ogen aan en hield haar tegen. Hij wilde niet dat het weer slechter zou gaan.

'Ga jij maar weer liggen, moe. Er is nog brood en nog wat braadvet om erop te doen. Ik zal het hem wel voorzetten. Maak je maar geen zorgen, ik red me wel,' zei hij flink terwijl hij opstond en naar de woonkamer holde voordat ze kon protesteren. Hij probeerde haar gerust te stellen zodat ze vlug weer zou genezen, maar haar bezorgde blik ontging hem toen hij door de deur verdween.

Voorzichtig slofte ze hem achterna. Ze wist dat Herbert geen genoeg zou nemen met wat brood. Hij verlangde warm eten. Aardappelen en jus. Liefst met wat spek erbij of een haring. Maar voor vlees hadden ze allang geen geld meer en een goedkope haring was ook al vier dagen geleden. Ze was blij dat ze Floriaan de laatste maanden geleerd had om te koken. Zo kon hij zichzelf behelpen als ze te ziek was om het bed te verlaten. Maar zolang ze kon, zou ze hem helpen, al moest ze zich aan de muur vasthouden. Ze zou tot haar laatste snik proberen om van haar zoon te genieten, om dicht bij hem te zijn, om hem te steunen en hem moed in te praten, om hem te behoeden voor Herberts klappen, om hem te koesteren, om hem te zeggen hoeveel ze van hem hield en hoe erg ze het vond om hem achter te laten.

Ze wachtte even en liet haar voorhoofd tegen de muur rusten. Ze wilde haar zoon niet achterlaten. De druk in haar borst balde zich samen en zocht zich een weg naar boven.

‘O God! Laat me bij hem blijven, laat me beter worden, alstublieft!’ bad ze in stilte terwijl ze haar tranen de vrije loop liet.

Waar vindt Floriaan de warmte waar hij zo naar hunkert?

Floriaan is elf jaar oud als hij afscheid moet nemen van zijn moeder. Het is een zware tijd, niet in het minst omdat de man bij wie hij achterblijft, zijn stiefvader, een gewelddadige inborst heeft. Wanneer deze stiefvader hertrouwt, wil het pasgehuwde paar niet voor Floriaan zorgen. Hij wordt naar zijn tante gestuurd. Vanaf dat moment krijgt het leven weer kleur, en op de grote hoeve vindt Floriaan het geluk. Hij vindt er ook liefde. Maar net als hij niets meer te wensen overheeft, gebeurt er iets waardoor Floriaan opnieuw zal moeten vertrekken.

De Vlaamse **Anne-Marie Hooyberghs** is de dochter van een kunstenaar en een dichteres. Zelf werd ze eerst laborant, maar uiteindelijk kon ze haar liefde voor de kunst en het geschreven woord niet onderdrukken. Inmiddels vult ze al meer dan twintig jaar naar volle tevredenheid haar dagen met schilderen en schrijven.

Z&K

ISBN 978 94 0190 712 5 NUR 344

9 789401 907125

www.zomerenkeuning.nl